

Ringmärkningsverksamheten vid Hammarö fågelstation 2006

Björn Ehrenroth

Hammarö fågelstation (59.15N/13.31E) var 2006 bemannad med ringmärkare 112 dagar, därav 108 dagar med fångst minst 4 timmar per dag. Ingen märkning utfördes under januari-mars och första hälften av april. Perioden 17 april - 9 juni bedrevs märkning 16 dagar, därav 7 dagar i april och 7 dagar i maj. Efter två dagar i mitten av juli inleddes höstmärkningen på kvällen 30 juli och pågick sedan kontinuerligt till 31 oktober. I november-december utfördes inga märkningar.

Totalt märktes 8 444 fåglar av 75 arter. Av de märkta fåglarna var 10,2% kungsfåglar och 10,6% mesar. Normalt brukar

dessa arter stå för omkring 50% av märkningarna. Ny märkart var pungmes och därmed har 153 arter märkts vid stationen.

Dagsfångster med minst 100 märkta fåglar noterades 32 dagar, därav 8 dagar med över 200 ex och 2 dagar med över 300 ex. Högsta dagsantalet, 308 fåglar, noterades 19 augusti. Augusti var för ovanlighets skull den kvantitativt bästa månaden med 3 206 ringmärkta fåglar.

Sammanlagt 18 arter märktes i antal från 100 ex och fler: trädpiplärka (1326), lövsångare (1035), järnsparv (879), kungsfågel (862), rödhake (638), talgoxe (376), blåmes (344), gärdsmyg (301), träd-

Tabell 1. Fördelning av bemanningsdagar för märkning, nättimmar (avrundat till närmaste 10-tal) samt ringmärkta fåglar under olika månader 2006 vid Hammarö fågelstation.

Number of ringing days, net hours and birds ringed in different months in 2006 at Hammarö Bird Observatory.

Månad	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Totalt
Antal dagar	7	7	2	4	31	30	31	112
Antal nättim.	440	600	270	190	6670	6690	6830	21690
Antal fåglar	167	132	39	170	3206	2416	2314	8444

gårdssångare (287), sävsparv (278), svarthätta (269), grönfink (229), gransångare (175), bofink (163), svartvit flugsnappare (152), grönsiska (127), stjärtmes (124) och ärtsångare (100).

Följande personer arbetade som ringmärkare enstaka eller flera dagar: Björn Ehrenroth, Roger Jonasson, Sven Larsson, Berne Martinsson, Bimbi Ollberg, Michal Polakowski och Jan Rees. Michal var ansvarig märkare under sammanlagt 81 dagar (1/8-2/10 och 10/10-27/10). Monika Broniszewska var assistent hela hösten. Under den andra hälften av september var även Tomasz Wilk och Magdalena Zadrąg assistenter. Anders Melin deltog i fångsten vid olika tillfällen. Ytterligare några KOF-medlemmar har hjälpt till med att plocka fåglar ur näten. Samtliga tackas för ett bra arbete under året.

Guidning och övrig information

Under våren guidades drygt 70 personer från fyra grupper. Den mest långväga gruppen, från Dodoma i Tanzania, besökte stationen 9 juni. Höstens guidningar genomfördes 3 september - 26 oktober, då cirka 510 personer från 27 grupper fick uppleva flyttfåglar på nära håll.

För 20:de året i följd firades Fågelstationens Dag, i år den 24 september. Denna dag invigdes även det nya fågeltornet av EU-kommissionär Margot Wallström, som höll ett utmärkt tal om betydelsen av flyttfågelforskning och fågelstationsarbete. Det polska teamet fick mottaga varsin ryggsäck innehållande diverse nyttigheter. Mellan klockan 08 och 14 kom 600 personer och under dagens lopp ringmärktes 201 fåglar av 18 arter. En ung mindre flugsnappare blev dagens raritet.

Under Fågelstationens dag, söndagen den 24 september, invigde Margot Wallström den nya informationsanläggningen.

Totalt under året guidades cirka 1 180 personer plus ytterligare ett oräknat antal besökare vid spontana visningar. Stationens arbete har uppmärksammats i regionala media, såväl i press som radio och TV.

Fångstmetoder och märkplatser

Nätfångsten bedrevs vid de fasta nätplatserna kring Spången samt framför och väster om Fyren. Ett mindre antal grovmaskiga rovfågelnät användes under hösten väster om Fyren. Under tidiga våren och andra hälften av oktober fångades även fåglar vid matningsplatsen intill stugan.

Bandspelare användes flitigt under trädpiplärkornas, järnsparvarnas och sävsparvarnas flyttningsperioder, vilket förklarar de höga märksummorna för dessa arter.

Vårmärkningen

15 märkdagar från mitten av april till början av juni gav 333 fåglar, vilket ger ett genomsnitt på 22 fåglar per dag. Medelfångsten i april var 24 ex per dag. De sex vanligaste arterna var: lövsångare (59), rödhake (39), bofink (31), grönsiska (31), ärtsångare (15) och grönfink (15). Ovanliga fåglar i näten var: lärkfalk (1), nattskärna (1), blåhake (1) och ringtrast (1).

Efter invigningen av informationsanläggningen utdelades en del gåvor av KOF. Margot Wallström, Siv Gidlöf från Hammarö kommun, och Lennart Landenmark från Länsstyrelsen fick konstverk av Git Lidberg. Björn Ehrenroth talar, medan KOF:s ordförande Karl Erik Möberg just har delat ut gåvorna.

Höstmärkningen

Fyra fångstdagar i juli gav 170 fåglar, vilket ger ett snitt på 42,5 ex per dag. Detta är ett betydligt sämre resultat jämfört med motsvarande period året innan.

Höstens bästa märkmånad kvantitativt sett var augusti, vilket nog aldrig har hänt tidigare. Kraftigt bidragande orsak till detta var märkarens flitiga användning av bandspelare, med vars hjälp 1 241 trädpiplärkor kunde fångas. Högsta dagssumman erhöles 19/8, då 232 ex märktes.

Det fångades fler lövsångare i augusti 2006 jämfört med föregående år. Trots 800 färre nättimmar denna månad var medelfångsten 25,6 ex per dag, mot 21,9 ex 2005. Fångsten av trädgårdssångare var en av de bästa någonsin – årssumman är bara 2 individer sämre än de 289 fåglar som märktes 1981. Högsta dagssumman

var 30 ex 18/8. Dagsrekordet 32 ex noterades exakt samma datum 1985. För svarthätta höjdes årsrekordet rejält, från 186 till 269 individer. Även märkningen av svartvit flugsnappare var förhållandevis god.

I september var medelfångsten 81 fåglar per dag och i oktober 75. Dessa låga siffror beror främst på dålig tillgång på rastande kungsfåglar, mesar och grön-siskor. Höstfångsten av kungsfåglar stannade vid 860 individer, därav 362 i september och 488 i oktober. Mediandatum för passagen var 1/10.

Gärdsmygen tycks vara en vinnare i svensk fågelfauna, vilket indikeras av senare års fångster. Årets resultat, 301 ex, är det tredje bästa, endast överträffat åren 2000 (320 ex) och 2001 (406 ex). Medelfångsten 1972-2006 (35 år) är 133 individer

*301 gärdsmygar märktes under året. Denna Hammaröfågel står i märkarkön.
Foto: Michal Polakowski*

per år. Märksummorna under 1970- och 1980-talen var betydligt lägre än de senaste åren, med exempelvis en medelfångst på 42 ex per år 1977-1986. De sämsta åren denna magra gärdsmygperiod fångades 16, 17 respektive 18 individer. De senaste 10 åren har medelfångsten varit 244 ex per år, således nästan sex gånger fler jämfört med den svagaste perioden.

Denna höst användes bandspelare som hjälpmedel för att öka fångsten av järnsparv. Och resultatet blev över förväntan. Av årets 879 individer togs 876 på hösten. Mediandatum för passagen var 23/9. Den högsta dagssumman var 91 märkta (14/9), vilket är ungefär samma antal som tidigare märktes under en hel säsong.

Även för sävsparv användes bandspelare, vilket ökade fångsten rätt mycket,

dock inte lika påtagligt som för de tidigare nämnda arterna. Mediandatum för uppträdandet var 27/9 och högsta dagssumman var 23 ex (4/10).

Årets fångst av gransångare var återigen god, med höstresultatet 164 märkta fåglar. Denna summa överträffas endast av 183 ex 2004 (se särskild artikel i årsrapporten för 2004).

Bland sena tropikflyttare kan nämnas en törnskata som märktes 30/9.

Ovanliga märkarter, utöver vissa invasionsarter var: morkulla (1), gök (2), jorduggla (1), näktergal (1), svart röstjärt (1), gräshoppsångare (1), höksångare (2), taigasångare (1), östlig gransångare (1), mindre flugsnappare (1), pungmes (1), varfågel (1), steglits (1), rosenfink (5) och ortolansparv (2).

En östlig gransångare av rasen tristis märktes under hösten.

Foto: Michal Polakowski

Invasionsfåglar

Hösten 2006 går till historien som en av de fattigaste gällande förekomsten av invasionsfåglar. Sparvugglor observerades 22 dagar 6/9 - 30/10 (16 dagar i oktober) och 9 ex märktes. Enstaka hornugglor sågs 23/8 och 15/10. Pärluggla noterades 5 dagar 9/9 - 13/10 och 2 ex märktes.

Ingen gråspett fångades, men arten antecknades 5 dagar 23/9 - 11/10. Vandringsoroliga spillkråkor var inte särskilt vanliga - 6 märkta fåglar är ett ganska klen resultat. Större hackspett visade sig fåtaligt och endast 2 ex kunde märkas. För mindre hackspett finns endast två noteringar, 10/9 och 20/10, och tretåig hackspett sågs endast en dag i slutet av september (ca 20/9).

Sidensvans observerades under 12 dagar 19/10 - 11/11 och uppskattningsvis några hundra sträckte ut över Vänern. Ingen individ fastnade i näten.

Stjärtmes och talgoxe var de enda mesarterna som uppträdde i hyggligt antal. Den förra noterades 14 dagar 27/9 - 7/11 och 124 ex märktes. Den senare var mest talrik i mitten och slutet av oktober. Denna månad märktes 274 talgoxar - 73% av årets märksomma. För talltita var det en bottensäsong och även svartmes passerade i litet antal. Märkligt nog fångades fler blåmesar i augusti (89 ex) än i september (58 ex). Oktober var bästa månaden med 175 ex, men totalt sett var det ingen större intensitet i blåmesens flyttning.

Denna pungmes är den första ringmärkta vid Hammarö fågelstation och blev därmed märkart nr 153. Foto: Michal Polakowski

Nötväcka besökte området i medelmåttigt antal, med 9 ex märkta per månad i augusti-oktober. Trädkrypare uppträdde fåtaligt - av 30 märkta under hösten togs 23 ex i oktober.

Endast ett mindre antal flockar med nötskrikor passerade udden, som mest 50 ex 24/9. Nötkråka saknas helt i dagboksprotokollen. Gråsiskor noterades många dagar, men det var i regel få individer. Högsta antalet var 150 sträckande 28/10. Av 32 märkta gråsiskor bestämdes 29 ex till rasen *C. f. cabaret*.

En osedvanligt rik frösättning hos gran i stora delar av Sverige bäddade för ett rikt inflöde av framförallt mindre korsnäbb.

Det dök upp många korsnäbbar i värm-landsskogarna under sommaren. Vid Hammarö sydspets sågs mindre grupper rastande eller på sträckförsök i augusti-september. I oktober ökade antalet, med en topp i slutet av månaden. Även större korsnäbb observerades vid flera tillfällen. Den 28/10 sträckte minst 100 korsnäbbar och två dagar senare sågs minst 200 fåglar på sträckförsök. Blir det storinvasion 2007?

Bändelkorsnäbb registrerades 4 dagar 27/9 - 29/10 och tallbit 28/10 och 2/11. För domherre var det en bottensäsong med endast 10 märkta, samtliga tagna andra hälften av oktober.

Stationens tredje steglits märktes i slutet av hösten.

Tabell 2. Uppträdandet av invasionsarter / partiella flyttare hösten 2006 vid Hammarö fågelstation; vandringsrörelsernas relativa styrka.

The occurrence of irregular migrants in autumn 2006 at Hammarö Bird Observatory; relative strength of the movements.

6 - mycket kraftig (*very strong*)
 5 - kraftig (*strong*)
 4 - ganska kraftig (*rather strong*)
 3 - måttlig (*moderate*)

2 - svag (*weak*)
 1 - mycket svag (*very weak*)
 0 - inga observationer (*no observations*)

<i>Nyctea scandiaca</i>	0	<i>Parus montanus</i>	1
<i>Surnia ulula</i>	0	<i>P. cinctus</i>	0
<i>Glaucidium passerinum</i>	3	<i>P. ater</i>	2
<i>Asio otus</i>	1	<i>P. caeruleus</i>	2
<i>Aegolius funereus</i>	2	<i>P. major</i>	3
<i>Picus canus</i>	2	<i>Sitta europaea</i>	3
<i>Dryocopus martius</i>	2	<i>Certhia familiaris</i>	2
<i>Dendrocopos major</i>	1	<i>Garrulus glandarius</i>	2
<i>D. leucotos</i>	0	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	0
<i>D. minor</i>	1	<i>Carduelis flammea</i>	2
<i>Picoides tridactylus</i>	1	<i>Loxia leucoptera</i>	2
<i>Bombycilla garrulus</i>	2	<i>Loxia cur./pyt.</i>	3
<i>Aegithalos caudatus</i>	3	<i>Pinicola enucleator</i>	2
		<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	2

Fågelstationens dag 2008
 söndag 23/9 08.00 - 14.00